

2.27.4. Miasto na prawie niemieckim

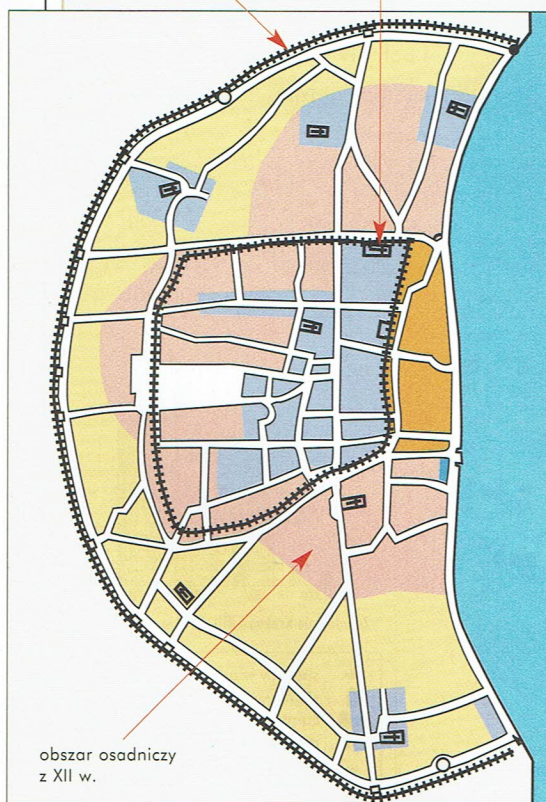
- Proces **lokacji** miast na prawie niemieckim miał zbliżony przebieg do kolonizacji wiejskiej z tą różnicą, że w lokowanym mieście bogaci przybysze stawali się zarazem grupą uprzywilejowaną – **patrycjatem**.
- **Zasadzca** pełnił funkcję wójta i był przedstawicielem pana feudalnego w mieście.
- Uprzywilejowane grupy ludności miały prawo do stanowienia prawa samorządowego w zakresie określonym aktem lokacyjnym i późniejszymi nabytkami immunitetowymi.
- Nadawano miastu charakterystyczny układ zabudowy przestrzennej z prostokątnym rynkiem jako centrum życia gospodarczego i politycznego.
- W miarę możliwości starano się miastu nadać regularną siatkę ulic.
- Po uzyskaniu zgody od pana gruntowego miasto otaczano murami obronnymi, które

gwarantowały miastu bezpieczeństwo, lecz jednocześnie hamowały jego rozwój przestrzenny.

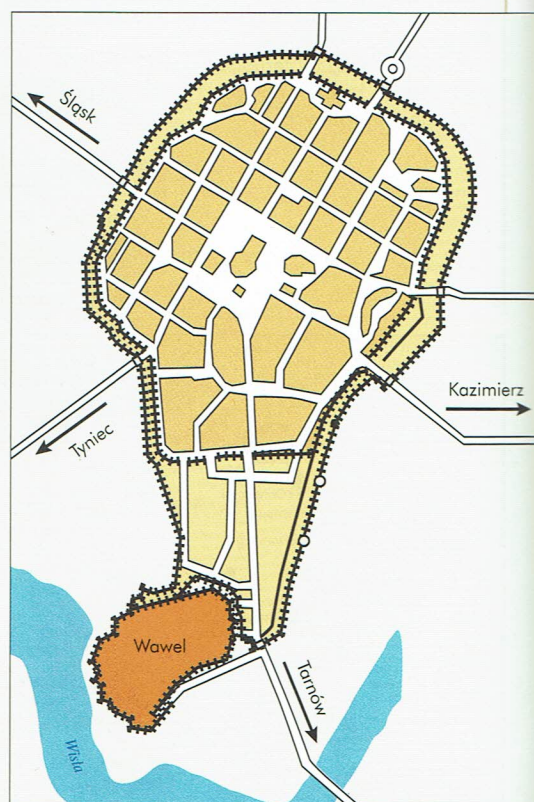
- Siedzibą władz miejskich był centralnie ulokowany **ratusz**.
- Głównym organem władz miejskich była kilkunasto-, kilkudziesięcioosobowa rada z **burmistrzem** lub prezydentem na czele.
- Rada miejska miała prawo uchwalania ustaw miejskich – **wilkierzy**.
- Za sądownictwo w mieście odpowiadała kilku- lub kilkunastoosobowa **ława z wójtem** na czele.
- Większość mieszkańców miasta nie posiadała prawa miejskiego – **plebejusze i pospólstwo**.
- Handel (gildie) i rzemiosło (cechy) zorganizowane były w **korporacje** zgodnie z zarządzeniami władz miasta.

mury miejskie z XIII w.

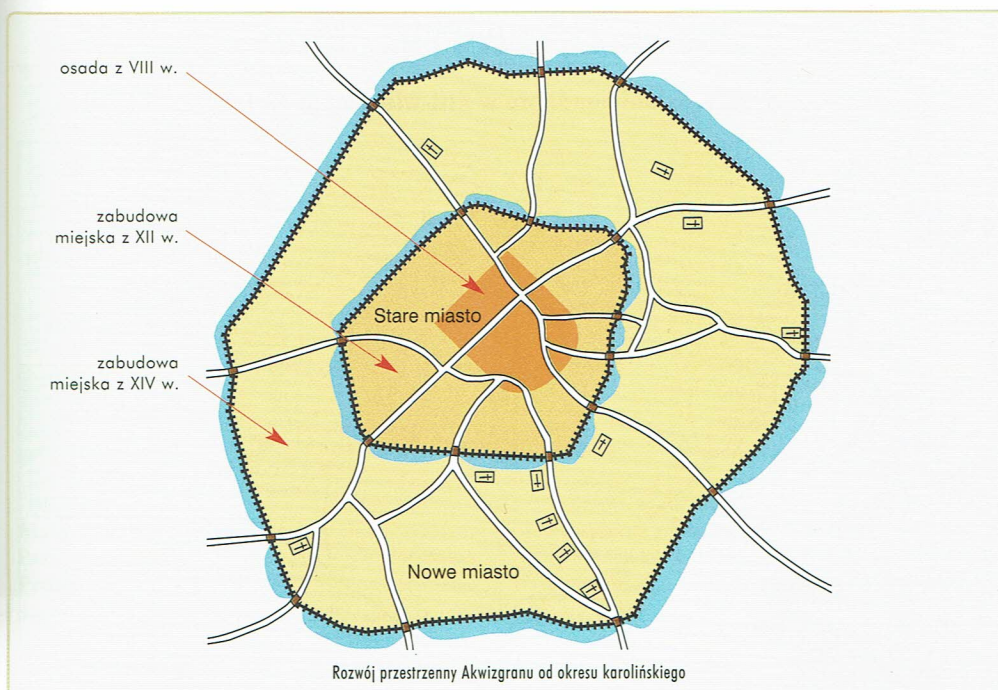
mury z czasów rzymskich

Rozwój przestrzenny Kolonii od czasów rzymskich

Układ przestrzenny Krakowa XIII w.

2.27.5. Społeczeństwo miejskie (model upowszechniony w wielu krajach Europy)

PATRYCJAT

SZLACHECCY I DUCHOWNI
POSIADACZE MIAST

SZLACHECCY I MIESZCZAŃSCY
POSIADACZE POSESJI

WIELCY PRZEDSIĘBIORCY
(WŁAŚCICIELE DOMÓW BANKOWYCH
I KUPIECKICH)

POSPÓLSTWO

(POSIADACZE WARSZTATÓW, RZEMIEŚLNICY, KRAMARZE,
URZĘDNICY MIEJSCY, POSIADACZE DZIAŁEK UPRAWNYCH)

PLEBS

(CZELADNICY, ROBOTNICY DNIÓWKOWI, SŁUDZY MIEJSCY)

MARGINES SPOŁECZNY